

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Maarten van Rossum de beste van de twee

(eerste en laatste strofe)

Onlangs voelde ik me terneergeslagen,
Ik zat vol verdriet en gepieker en vragen,
Mijn hersenen vulden zich met getob,
Er was zo weinig dat mij kon verblijden,
In deze wereld en in deze tijden,
Ik vond het de treurigheid ten top.
Toen kwam er het volgende bij me op:
Aan twee mannen wilde ik aandacht schenken,
Die met dezelfde voornaam rondlopen.
Dat zijn Maarten Luther, die dwaalt in zijn denken,
En Maarten van Rossum die alles wil slopen,
Door hem kwamen mensen in rampspoed terecht.
Maar Luther is moordend in zielen gekropen,
Dus als ik moet kiezen, kan ik dat niet echt,
Want allebei zijn ze boosaardig en slecht.
Ik wil niet graag kiezen, want dat valt niet mee,
Maar omdat Maarten Luther de zielen bevecht
Lijkt Maarten van Rossum toch de beste van de twee.

(...)

Maarten van Rossum, prins der schavuiten,
Klaar om te roven en uit te buiten.
Luther, de prins van de valse profeten,
Heel hun verhaal, zo mag ik besluiten,
Zal bij mijn lezers op weezin stuiten:
Papier raakt verspild en mijn pen raakt versleten.
Ik heb al genoeg op dit vers zitten zweten,
Later vertel ik nog wel de rest.
Zat de duivel bij hen, dan wou ik wel weten:
Wie van die drie is eigenlijk het best?
Gemene Van Rossum sleept buit naar zijn nest,
Luther verspreidt zijn kwaadaardige leer
Onder de christenen, fel als de pest.
Dit geeft hun beider boosaardigheid weer.
Maar het gif van Luther vrees ik nog meer,
Want dat brengt oneindig veel leed met zich mee.
Dus voor wat 't waard is zeg ik nog een keer,
Maarten van Rossum lijkt de beste van de twee.

39 Noch schijndt Merten van Rossom de beste van

tweën (eerste en laatste strofe)

Onlancx bezwaert zijnde met merancolien,
De sinnen becommert, 't hoeft vol phantasien,
Van als overlegghende in mijn ghedachte,
Quam mij weijnich tevoren dat mocht verblijden.
Aensiende de werelt nu ten tijen,
Zijnde vol verdriets, des werdt mij onsachte.
Dus dinckende mij phantazije voortbrachte:
Twee manspersoonen mij haest invielen,
Ghelijc van name, diversch van gheslachte,
d'Een was Merten Luther, die dolinghe doet krielen,
d'Ander Merten van Rossom, die 't al wil vernielen,
Die veel menschen bracht heeft in zwaar ghetruer.
Rossom quellet lichaem, Luther heeft de zielen
Deerlijc vermoort, dus esser cleijnen kuer
Tusschen hen beijen: elck es een malefactuer.
Ic en gaef om den kuer niet mijnen minsten teen.
Maer want Luther de zielen moordt dier zijn erreur
Noch schijndt Merten van Rossom de beste van tweën.

(...)

Merten van Rossom, prince van den snapphanen,
Die om stelen, om rooven zijt cloeck ter banen.
Luther, prince van alle valschen profeten,
Soud ic u legende gheheel vermanen,
't Sou den leser verdrieten, soude ic wanen:
Den tijt en 't pampier werd ermede versleten.
Dus voer eens heb ic mij ghenouch ghequeten,
Tot op een ander tijt borch mij de reste.
Luther, Rossom, Lucifer daerbij gheseten,
Mij twijfelt wie van driën es de beste.
Rossom sleijpt veel quaets aes t'zijn nesten,
Luther es nacht en dach in de weere
In kerstenrijck te stroijen een dootlijcke peste.
Dus haer beijder boosheit blijft in 't cleere.
Maer voer Luthers venijn ic mij meest verveere,
Want de menschen brengt in d'euwich gheween.
Al en es den kuer niet weert een platte peere,
Noch schijndt Merten van Rossom de beste van tweën.

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man

't Is goed vrouw te zijn, maar veel beter de baas
Dus meisjes en weduwen, hoor mijn relaas:
Niemand moet trouwen met haast en met spoed
Men zegt: zonder man leven biedt geen soelaas
Maar zorg je zelf voor wat je hebben moet,
Kruip dan niet snel bij hem onder de roede.
Dit is mijn raad: wees op je hoede,
Want ik vermoed, zie het veel om me heen,
Als een vrouw trouwt, al heeft ze blauw bloed
En is ze zelf rijk, toch wordt ze meteen
Flink beteugeld. Maar blijft ze alleen
En als zij zich eerbaar gedraagt en sereen
Is zij baas en vrouw en geniet ze ervan!
Het huwelijk wijs ik niet af, maar je kan
Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man.

Frisse meisjes worden vaak lelijke vrouwen
Arme sloven, arme slonzen, die zich dat berouwen,
Dus ik in een huwelijk, nee, laat dat maar.
Want jammer genoeg, als zij een man trouwen,
Denken ze 't vlammetje brandend te houden.
En dat breekt hen op, al na een halfjaar:
Och, het juk van het huwelijk is veel te zwaar!
Zij weten het, die dat juk hebben gedragen.
Dan roept de vrouw angstig als weer hier en daar
De man in de nacht zijn plezier na gaat jagen,
Drinkend en dobbelend, en niet op komt dagen:
Waar ben 'k aan begonnen, zo klaagt ze dan.
Geen vriend of familielid kan haar nog schragen.
Dus waag je er niet aan, als dat nog kan:
Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man.

Soms komt de man thuis en is lastig en zat,
de vrouw is van al haar gezwoeg afgemat,
want ze moet heel wat doen, het huis moet gekuist.
Is ze dan nijdig en snaterf ze wat,
Dan slaat hij haar plat in 't gezicht met zijn vuist.
Gehoorzamen moet zij dat dronken vol vat
Of hij doet niet anders dan kijven en tieren.
Zo zijn z'n manieren, wee haar die dat kent!

24 Ongebonden best, weeldich wijf sonder man

Het es goet vrouwe sijn, maer veel beeter heere,
Ghij maegden, ghij weduen, onthoudt dees leere:
Niemandt hem tezeere om houwen en spoede.
Men seijdt: daer geen man en es, daer en es geen eere,
Maer die gecrijgen can cost en cleere,
Niet haest haer en keere onder eens mans roede.
Dit es mijnen raedt: weest op u hoede,
Want zoo ic bevroede, ic zie 't gemeene,
Als een vrouwe houdt, al es se eël van bloede,
Machtich van goede, zij crijcht aen haer beene
Eenen grooten worpriem. Maer blijft zij alleene
En zij haer reene en zuver gehouden can,
Zij es heere en vrouwe: beeter leven noeijt gheene!
Ic en acht niet cleene 't houwelijk, nochtan
Ongebonden best, weeldich wijf sonder man.

Proper meijskens werden wel leelijke vrouwen.
Arm danten, arm slooren, hoordt jonck metten ouwen,
Dit sou mij doen schouwen 't houwelijk voorwaer.
Maer wachermen, als zij den man eerst trouwen,
Zij meijnen de liefde en mach niet vercouwen.
Dan ees 't hem berouwen eer een half jaar:
Och, het pack des houwelijcx es al te zwaer!
Zij weten 't claer, die 't hebben ghedraghen.
Een vrouwe maeckt door vreesse menich mesbaer,
Als de man hier en daer gaet druck verjagen,
Drincken en speelen bij nachte, bij dagen.
Dan hoort men beclagen dat men 't oejt began.
Dan en muegen u helpen vrienden oft magen.
Dus hoordt mijn gewagen en wacht er u van:
Ongebonden best, weeldich wijf zonder man.

Ooc compt de man somtijts droncken en prat,
Als d'wijf haer gewracht heeft moede en mat,
Want men moet al wat doen, sal men 't huijs bestieren.
Wilt zij dan eens rueren haer snatergat,
Zoo werdt sij geslagen met vuijsten plat.
Dat droncken vol vat moet se obedieren,
Dan doet hij niet dan kijven en tieren.
Dat sijn de manieren, wee haer die 't smaect!

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Loopt hij weer elders bij de hoeren te zwieren,
Bedenk maar hoe fijn op jezelf je dan bent.
Dus meisjes en vrouwen, zoek eigen vertier
Voor jij aan hem vastzit, want dat komt ervan,
Spreek je me tegen, dat doet me geen zier,
Want ik blijf volhouden waar ik maar kan:
Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man.

Een vrouw zonder man krijgt niets van zijn geld,
Maar hoeft niet te doen wat hij haar vertelt.
En, neem van mij aan, vrijheid is zoveel waard.
Geen last van vermaning, geschimp en gescheld,
Al moet zij wol spinnen of werken op 't veld,
Ze heeft gauw genoeg zelf haar centen vergaard.
Een ongebonden vrouw is alom vermaard.
Al ontbeert ze 't profijt van een man z'n gewin
Ze is meester en vrouw bij haar eigen haard.
Ze gaat waar ze wil, ze doet vrolijk haar zin.
Staat op als 't haar tijd is, of kruipt er weer in,
Zonder iemands verwijt. Blijf ongebonden dan:
De vrijheid verliezen, dat is je te min!
Zuster, wie je ook bent, wie je ook krijgen kan:
Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man.

Prinses

Ook vrouwen die hun veel rijkdom gaven
beschouwen veel mannen als hun slaven
Pas op als ze u laven met mooie betogen,
Geloof ze maar niet, want het zijn geen braven,
Me dunkt, goede mannen zijn als witte raven.
Neem geen geschenken aan, houd dat voor ogen.
Ben je als vrouw in hun netten gevlogen,
Is hun liefde verdroogd, dan merk je dat wel.
Door te trouwen zijn al te veel vrouwen bedrogen
Die moeten gedogen de kommer en kwel.
Dan is hij verkwistend, aanvallend en fel.
Het is een vervloeking, dat weet ik ervan.
Dan is niet de liefde, maar geld in het spel,
Waarvoor hij gaat draven zo snel als hij kan.
Ongebonden gelukkig zijn, vrouw zonder man.

Loopt hij dan elders bij Venus' camerieren,
Peijst wat blijder chieren men thuijs dan maeckt.
Ghij maegden, ghy weduwen, aen ander u spraeckt,
Eer ghij ooc gheraeckt in zelcken gespan.
Al waer 't dat ghij mij al contrarie spraeckt,
Mij en roeckt wie 't laeckt, ic blijv' er weer an:
Ongebonden best, weeldich wijf zonder man.

Een vrouwe ongehoudt moet derven 's mans gewin,
Zo en derf zij ooc niet wachten zijnen sin.
En, na mijn bekin, de vrijheijdt es veel weerdt.
Zij en werdt niet begresen, gaet sij uut oft in.
En al moeste zij leven op haer gespin,
Voorwaer veel te min zij alleen verteerd.
Een ongebonden vrouwe werdt alom begeerd.
Al ees 't dat se ontbeert eens mans profijt,
Zij es meester en vrouwe aen haren heerd.
Te gane onverveerd, dat 's een groot jolijt.
Zij mach slapen en waken na haren appetijt,
Zonder iemandts verwijt. Blijft ongebonden dan:
De vrijheijt te verliesen, geen meerder spijt!
Vroukens, wie ghij sijt, al creeg dij eenen goeden Jan,
Ongebonden best, weeldich wijf zonder man.

Princesse

Al es een vrouwe noch zo rijck van haven,
Veel mans die achten se als haer slaven.
Ziet toe, alse u laven met schoonen proloogen,
En gelooft niet soo saen, maer laet se draven,
Want mij dunckt, de goeij mans sijn witte raven.
Acht niet wat gaven zij u bringen voor oogen.
Alse een vrouwe hebben in 't nette getoogen,
Es liefde vervloogen, dit sien wij wel.
In 't houwen werdt menige vrouwe bedroogen,
Die moeten gedoogen groot zwaer gequel.
Haer goetd werdt verguist, de man valt haer fel.
't En es vrij geen spel, maer noeijt zwaerder ban.
't Es somtijts om 't geldeken en niet om 't vel,
Dat dezelcke zoo snel liep dat hij stan.
Ongebonden best, weeldich wijf zonder man.

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen

Het is vol droefenis dat ik beginnen moet
Om wat vanbinnen zonder blijdschap woedt:
De ontrouw van mijn vriend, waardoor mijn hart nu bloedt.
Al doet het pijn,
Ik moet het dulden: O God, die mij behoedt!
Al klonken alle liefdeswoorden zoet,
Zijn hart sprak andere taal, snap ik nu goed,
Het mocht niet zijn:
Nooit was mijn lijden zwaarder, nooit zo wreed.
Geen trouw, valse beloftes bij de vleet:
Dit doet mij rouwen.
Mag liefde zo verschrallen, ze leek gesmeed,
Waardoor ik lijd alsof een scheermes in mij sneed
Hoe te vertrouwen.
Wat moet ik doen? Ik kan het niet verduren,
Dat ik het moet bezuren, al mijn dagen.
Dus moet ik zeggen, moe van mijn kwetsuren:
Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen.

O ontrouw van mijn vriend, je scherpe smaak
Proef ik, of ik nu eet, drink, slaap of waak
en altijd steevast naar je liefde haak,
Ik blijf alleen.
Zuchten van vurig verlangen slaak ik.
Mooi vals gepraat en tegenspraak laak ik.
En denk maar niet dat ik nog vrienden maak, ik,
Voor om me heen.
En al bezat ik al het geld dat er bestaat
Waar een rijke in baadt, ik wist me geen raad
Hoor het maar aan,
De ontrouw van mijn vriend heeft mij geschaad.
Als een boom die verdort en ter ziele gaat
moet mijn vreugde vergaan.
Ik dacht trouw te vinden, maar die ging verloren,
Dus ben ik kwaad: bij wie kan ik klagen?
Ik zeg het maar weer, dat elk het kan horen:
Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen.

1 Vriendts ontrouwe es quat om verdragen

Vol fanthasijen ic dichtens beginnen moet
Duer 't ghene des 't herte nu es vanbinnen vroet:
't Es vriendts ontrouwe, die mijn blijscap dinnen doet.
Al ees 't mijn leedt,
Ic moet verdragen: o God., mijn sinnen hoet!
Al scheenen de woorden vol van minnen soet,
't Herte was contrarie, 't es nu om kinnen goet,
Want ic weet 't bescheedt:
Noeijt lijden zoo zwaer oft siecte zoo wreedt.
Trouwe es onghereedt, men acht gheen en eedt:
Dit doet mij trueren.
Mach liefde zoo versmalen, sij scheen zoo breedt.
Noeijt schaers zoo en sneedt, dus es lijden mijn cleedt
Tot allen hueren.
Waer sal ic mij keeren? Ic en can niet gedueren,
Ic moet besueren alle mijne dagen.
Dus moet ic seggen bij crancker aventueren:
Vriendts ontrouwe es quaet om verdragen.

O vriendts ontrouwe, u bitterheijt smaect ic.
Eet ic, drinck ic, slaep ic oft waeck ic,
Altijt eenpaerlijck na trouwe haeck ic.
Ic blijve gequeldt.
En t'ower liefden zeer vierich blaect ic.
Schoon woorden zonder meenen, voorwaer, die laeck ic,
Geveijdsde vrienden voortane versaect ic,
Daer ic me was verseldt.
Al haddic alleene alle scadt ende gheldt
In mijn geweldt, ic bleve ontsteldt,
Ik weet tevooren,
Want vriendts ontrouwe es mij clær gespeldt.
Als hoornen gepeldt, van der schorsen onscheldt,
Moet mijn vrucht verdooren.
Ic waende trouwe vinden, maer zij es verlooren,
Dus heb ic tooren: wien sal ick 't claghen?
Noch seg ic dit woordt, elck wilder na hooren:
Vriendts ontrouwe es quaet om verdragen.

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Die ik als vriend vertrouwde, die mij bedrogen heeft,
Een mooie smoel en mooie ogen heeft,
En mij daarmee gevangen en belogen heeft,
Hij leek zo'n trouwe man.
Als hij nu weer met mooie woorden voor mijn ogen zweeft,
Weet ik dat hij het zog van ontrouw opgezogen heeft.
En wat hij van zichzelf achter mijn rug gemogen heeft,
Daar kots ik van.
Ieder voor zich, de mannen en de vrouwen,
Jong nog of oud, die op mijn woorden kauwen,
Houdt in gedachten:
Je kunt aan wie je went niet als bekend beschouwen.
Liefde kan verkoelen, blijf eerst wat afstand houden:
Niet te gauw gaan smachten.
Test eerst je vriend, weet wat je kunt verwachten,
Voor jij het ondoordacht erop gaat wagen
Want anders zit je met dezelfde klachten.
Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen.

Zijn ontrouw kruipt te diep onder mijn huid.
Ik kerm erom en huil en schreeuw het uit,
Maar dat helpt toch uiteindelijk geen fluit:
Kon ik het maar laten!
't Is of mijn jeugd door zo'n verdriet verslijten kan,
Iets wat ik wel alleen mijzelf verwijten kan.
Zou ik iets doen waarmee ik dat bestrijden kan,
Het zou niet baten.
O vriend, die ontrouw van je kan ik haten,
Vervloeken, och, als ik het los kon laten:
Je doet me pijn.
Bitter en wrokkig loop ik door de straten.
Wie mij begrijpt, erover mee kan praten
Kent dit venijn.
Weet best: eenieder moet dit zelf verwerken.
Ik weet hoe 't mij vergaat, je hoeft 't niet te vragen.
Ik zeg het nog eens, want je zult het merken:
Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen.

Dien ic als vriendt betroude, mij bedrooghen heeft.
Het schoon samblant mij zeer gelooghen heeft,
Waerduer hij mij eerst in 't net getooghen heeft,
Want hij scheen vol trouwen.
Al ees 't, dat hij mij schoonwoorden voor ooghen gheeft,
Ic weet, dat hij 't soch van ontrouwen ghesooghen heeft.
En 't gheene, dat hij achter rugghe gheplooghen heeft,
Moet ic verspouwen.
Elck sie voor hem, zij dij mans oft vrouwen,
Jonck metten ouwen, mijn dicht wilt cnouwen,
Bij dagen, bij nachten:
Ongheproefde vrienden wilt altijd schouwen.
U secreet wilt houwen, liefde mach wel vercouwen:
Wilt er u voor wachten.
Op uwen vriendt te proeven moettij eerst wel achten,
Eer ghij u gedachten hem zelt gewagen,
Oft anders mochtij mij ooc wel slachten.
Vriendts ontrouwe es quaet om verdragen.

Vriendts ontrouwe mij wel zeer spijten mach.
Hierom ic wel kermen, weenen en crijten mach,
d'Welck mij nochtans zeer weijnich profijten mach:
Constick 't gelaten!
In drucke ic alle mijn juecht verslijten mach,
Want ic 't alleene mijzelven wijten inach.
Al ees 't, dat ic op mijnen breijdel bijten mach,
't En sal niet baten.
O vriendts ontrouwe, ic moet u haten,
Zeer bovenmaten verdoemen, verwaten:
Ghij doet mij pijn.
Al mimerende gae ic lancx der straten.
Och, mijn lijden wilt vaten, al die oeijt aten
Van dezen venijne.
Die 't proeft weet best: elcken verweget sijne.
Ic weet in 't mijne, ic en derff er niet na vragen.
Hierom seg ic noch eens dit woordt ten fijne:
Vriendts ontrouwe es quaet om verdragen.

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Beminde prins, nu hou ik op met dichten:

Ontrouw van een vriend kan smart aanrichten.

Natuurlijk kan trouw juist het hart verlichten,

Als dat droef is en zwaar.

Vriendentrouw kan altijd vrede stichten

En dan zal een verdrietig hart niet zwichten,

Niets beters dan trouw van vertrouwde gezichten:

'T is zeker en waar.

Uiterste trouw is een sterke pilaar.

Rotsvast, maar bang ben ik, want 't is zo naar

Als ik die moet missen.

Mocht ik trouw vinden, dan is 't voor elkaar.

Och, jammer genoeg zie ik klip en klaar

Dat ik achter 't net zal vissen.

Daarom moet ik duizend doden sterven

En zal verdriet aan mijn hart blijven knagen,

Het lijden zal blijvend mijn hart doorkerven.

Ontrouw van een vriend is moeilijk te verdragen.

Beminde prince, hier sluijt ic mijn dichten:

Ontrouwe van vriende can droefheijt stichten.

Natuerlijck doet vriendts trouwe 't herte verlichten,

Al ees 't droeve en zwaar.

Vriendts trouwe can alle lijden zwichten

En mestroostege herten can zij oprichten,

Niet beeter dan trouwe onder neven en nichten:

'T Es seker en waar.

Vriendts trouwe es al ten stei-cken pilaer.

Recht ees 't, heb ic vaer, want 't gaet mij zoe naer,

Als ic se moet derven.

Maar mocht ic trouwe vinden, alle dinck waer claer.

Och aeijlaschen, maer ic sie 't openbaer,

Ic en mach se niet verwerven.

Daerom moet ic dusentich dooden sterven.

Mijn herte doorkerven door 't bitter cnagen,

Want d'lijden es mij gebleven in erven.

Vriendts ontrouwe es quaet om verdragen.

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Een scheet is veel beter dan pijn in de buik

In een klein klooster met nonnetjes zaten
De zusters te spinnen en samen te praten,
De pater zat daar en hield hen in het oog.
Toen heeft een zuster een fraaie kordate
Vanachter ontsnappende wind gelaten,
Waardoor alle as uit het haardvuur vloog,
En iedere kloosterling raakte van streek,
het hele convent was verbaasd en verwonderd.
'Zo'n harde donder, mijn god,' riep de pater,
'Leg palmen op 't vuur en breng heilig water.'
Wat is dit, riep iedereen die ernaar keek.
'Een scheetje,' zei 't zusterjtje, 'niet zo bijzonder.
Dus vraag er niet naar. Al liet ik er honderd,
Ze zijn wat ze zijn, opluchtende scheten:
'k Heb last van de rapen die 'k heb gegeten.
Een grapje als dit is voor gratis gebruik.
Al wordt het me eeuwig en altijd verweten,
Een scheet is veel beter dan pijn in de buik.'

Het patertje zei: 'Wie bedenkt zoiets? 't Zal me
Wat wezen, zo'n scheet die zo na blijft galmen
Je blaast nog een ooievaar uit zijn nest.
Je houdt ons gevangen in stinkende walmen:
Het is zo genoeg geweest dus blijf maar kalm en
Hou het maar binnen nu, al de rest.
Je blaast ons nog weg met je mensenmest.'
't Zusterjtje zei: 'Niet de stemming bederven,
Dit is klein bier. Maar deed ik mijn best,
Dan blies ik zo alle glazen aan scherven.
Wat ben je nu toch over niks aan het razen!
Is het niet genoeg, dan geef ik je meer:
Ik moet het kwaad achterlangs uit me blazen.
Zo blijf ik gezond: doet mijn buik minder zeer.
Kun je niet tegen scheten, ben je zo teer?
Misschien kun je voor eigen darmgebruik
Bij mij en mijn scheten in de leer.
Een scheet is veel beter dan pijn in de buik.'

44 'T es beter geveesten dan qualijck gevaren

In een cleijn conventken van letter nonnen,
Daer saten de susterkens bij 't vier en sponnen,
En 't paterken satter bij als de weerdt.
Een van den susterkens heeft wat fraeij's begonnen:
Haer es eenen windt vanachter ontronnen,
Dat alle d'asschen vlogen langs den heerd.
Het gheheel convent, datter was vergeerd,
Was van den grooten tempeeste verwondert.
'Bringt wijwater', sprack 't paterken, 'bij gans peerdt!
Leght palmen in 't vier, het es gedonderdt.'
Wat tnach 't doch wesen, vraechde elck bijsonderdt.
'Een veestken', sprack 't susterken, 'wacherrnen tijtel!
Laet staen u vragen. Al liet ick er honderdt,
Nellle 's maer u mueghe, ic werd 't ghenoech quijte:
Na 't gecken en vrage ic niet een mijte.
Ic heb rapen gheten, die mij beswaren.
Al soudt mij eewelijck staen te verwijte,
't Es beter geveesten dan qualijck gevaren:

'Wat dou', zeijdt paterken, 'wie zoude datdincken?
Es dat geveesten, ic hoordt in d'becken clincken.
Ghij scheet wel eenen oeijvare uutten neste.
Sel dij ons allen dus sitten bestincken?
Uut denzelven vaten en wilt niet meer schincken:
Wij hebben 's ghenoch, houdt zelve de reste.
Ghij scheet ons ten roockgate uute in d'leste.'
'Keeren, swijcht', sprack 't susterken, 'laet staen u prasen,
Dit 's een cleijn sake. Maer dede ic mijn beste,
Ic scheet wel onstucken al de glasen.
Wat maeckt ghij al wercks van cleijnen vijsvasen!
Heb dij 's niet ghenoch, ic gheef's u wel meer:
Ic moet mijn quaedt vanachter uurblasen.
Ic boude mijn gesonde: den buijck doet mij zeer.
Muech dij niet hooren vijsten, zoo sij dij wel teer.
Sijt doch tevreden, mijn weerde caren,
Al weet ic in 't vijsten den rechten keer.
't Es beter geveesten dan qualijck gevaren.'

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

'Zo'n viespeuk zag ik nog nooit in mijn leven,'
Had een andere zuster haar ingewreven,
'We krijgen nog kwalen die ons zullen plagen.'
Een kreeg geen adem, een moest overgeven.
De pater zei: 'Waar is het fatsoen gebleven?
Je mag zo niet protten, dat moet je eerst vragen.
Ga maar naar buiten, want komen er vlagen,
Dan vrees ik dat alles naar buiten zal druipen.'
Het zustersje dacht: 'k zal 't er nog eens op wagen,
Slurp het maar op wat tevoorschijn komt kruipen.
Er kwam daarna stiekem weer een uit haar sluipen.
Toen zei er een zustersje: 'Jij bent zo'n gore,
De duivel mag zich in je poepgat boren.
We ruiken ze wel, ook als wij ze niet horen.
Maar ze kunnen ook knetteren in onze oren.'
En al wie aanwezig was lachte zich lens.
Het zustersje dacht: stik er maar in van voren,
Een scheet is veel beter dan pijn in de pens.

Toen sprak er een: 'Nu is 't klaar met die kreten,
Kom aan, voortaan laat iedereen hier scheten.
Kijk maar, ik kan er zelf ook wat van.'
Toen liet ze een windje om snel te vergeten.
'Da's niets,' zei het zustersje, 'ik laat een hete
Hier hoor, een lekker stinkende droge,
De beste, met stront tot in jullie ogen.
Ik kan jullie aan, jullie zullen het voelen.'
En plotseling hield ze haar billen omhoog en
Ze blies alle zustersjes van hun stoelen.
'Met zo'n wind kun je je bord pap afkoelen,'
Zei 't patertje, 'jij krijgt de prijs,
Je raakt met gemak met zo'n scheet alle doelen
Die je kunt vinden van hier tot Parijs.
Wie daartegenop wil die is niet goed wijs:
Jij hebt gewonnen, jouw scheten zijn puik.'
'Zo is 't,' zei 't zustersje, 'ruftend op reis:
Een scheet is veel beter dan pijn in de buik.'

'Soo en sach ic mijn dage noeijt vulder bruijdt',
Riep daer een susterken al overluijdt,
'Uwen stanck sal ons een quale aenjagen.'
d'Een spooch, d'ander stopte, de derde nam cruijdt.
't Es schande', sprack 't paterken, 'hoe sij dij dus ruijdt?
Ghij en soudt niet vijsten, ghij en zoude 't vragen.
Gaet buijten, want quamen der noch zelcken vlagen,
Ic sorge, het soude u achter ontdrupen.'
't Susterken peijnsde, ic sal 't noch eens wagen:
Dat mij achter ontdruijpt, dat moet ghij supen.
Met dies liet sij een veestken heijmelijck slupen.
Doen sprack daer een susterken: 'sloore der slooren,
De necker moet in u vijstpoorte crupen:
Wij rieken wel, al ees 't dat wij niet en hooren.
Ghij selt ons noch al afvijsten ons ooren.'
Doen loegen sij alle, die daer waeren.
't Susterken peijnsde: al zou dij al versnooren,
't Es beeter geveesten dan qualijck ghevaren.

'Ic en wil 's niet langer lijden', sprack daer eene,
'Oft laet ons gaen vijsten al in 't ghemeene.
Ic can ooc watte, wil ic mijn conste toogen.'
Doen liet sij een veestken, maer 't was zeer cleene.
'Ees 't anders niet', sprack 't susterken, 'uwer gheene
En sal mij in 't vijsten muegen verhoogen.
Ic set u in mijn deere, tort om u oogen:
Ic ben u meestersse, ghij zelet ghevoelen.'
Zij lichte haer bille, d'ander moesten 't ghedoogen,
En scheet al de susterkens van haren stoelen.
'Met zelcken winde moet ghij u pappe coelen',
Sprack 't paterken, 'houdt oppe, ic gheve u den prijs.
Ghij veest wel onstucken alle de doelen,
Die muegen staen tusschen hier en Parijs.
Die tegen u wedde, en ware niet wijs:
Hij en zoudt 's niet winnen in zeven jaren.'
'Waeij paterken', sprack 't susterken 'dit 's mijn avijs:
t Es beeter geveesten dan qualijck gevaren:

H ERTALING

Joke van Leeuwen

O RIGINEEL

Anna Bijns

Prins.

Die nette prinses heette zuster Kalle,
Ze was geboren tussen hier en Halle,
Acht mijl van Antwerpen of daaromtrent.
Denkt u maar niet dat ik wat loop te lallen:
Ze laat niet toevallig die scheten knallen,
Ze heeft het haar achterwerk aangewend.
Dat is in het klooster maar al te bekend:
Haar achterpoort gaat almaar open en toe.
Zo is er geen ander in Halle of Gent.
Ik lieg niet, dus denk niet dat ik zoiets doe.
Ze liet laatst een scheet even hard als een koe:
Het hele huis beefde van onder tot boven.
Ze deed het zo krachtig, vraag me niet hoe,
Dat alle zusters naar buiten stoven.
Ze riepen: 'Wat erg, heel ons huis is verschoven!'
Maar Kalleken dacht alleen: hoor maar en ruik,
Al zal er geen ander hierin geloven:
Een scheet is veel beter dan pijn in de buik.

10 november 1525

Prince

De chuijssche prinsesse hiet suster Kalle,
En zij was gebooren tusschen dit en Halle,
Acht mijlen van Antwerpen oft daerontrent.
Ghij en derft niet peijsen, dat ick erme malle:
Zij en veest niet zomtijts bij ongevalle, .
Maer sij hadde haer coeije tot vijsten gewengt.
Zij vervulde met stancke 't gheheel convent:
Haer pootte en ghinck niet dan oopen en toe.
Haers gelijcke en es niet tusschen hier en Gent.
Ghij meijnt dat ic liege, maer ic en doe.
Zij liet laestent een scheete gelijc een coe:
Dat heel huijs beefde van onder tot boven.
Het luidje zoo eijsschelijck, ic en weet niet hoe,
Dat alle de susters ter dueren uutstoven.
Zij riepen: aeijlaschen, 't huijs es gecloven!
Maer Calleken en verschoot niet van zelcker maren,
Maer sij dachte, al en zoudt 's hem niemandt beloven:
't Es beeter geveesten, dan qualijck ghevaren.

Anno 1525, 10 november

Nummers verwijzen naar de gedichten in: *Meer zuurs dan zoets. Refreinen & rondelen van Anna Bijns*, bezorgd door Herman Pleij, Prometheus 2013